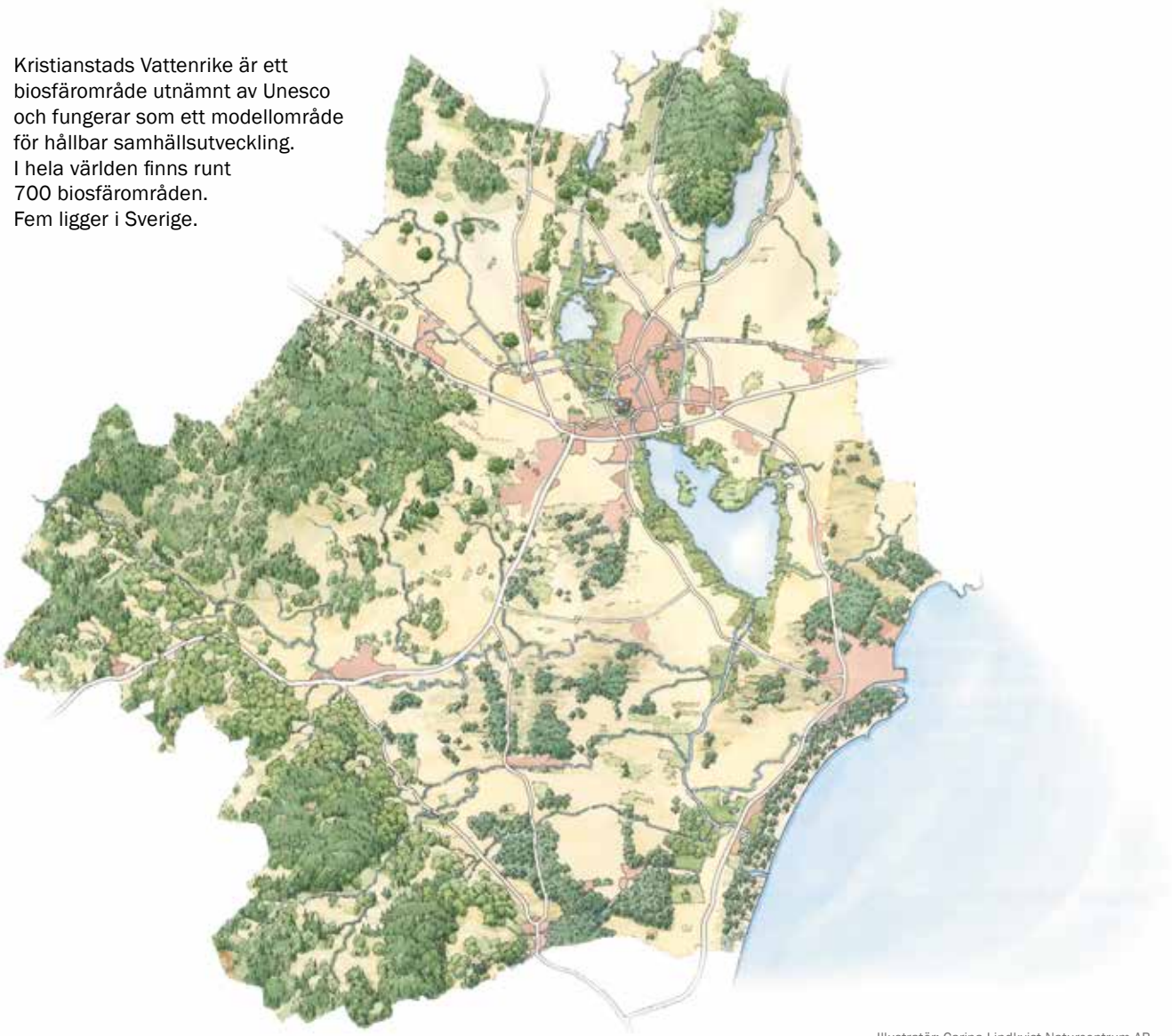

Verksamhetsberättelse 2018

Vattenriket®

Kristianstads Vattenrike är ett biosfärområde utnämnt av Unesco och fungerar som ett modellområde för hållbar samhällsutveckling. I hela världen finns runt 700 biosfärområden. Fem ligger i Sverige.

Illustratör: Carina Lindkvist Naturcentrum AB

Biosfärområde Kristianstads Vattenrike

Biosfärområde Kristianstads Vattenrike omfattar i stort sett hela Kristianstads kommun. Här finns nästan alla svenska naturtyper i ett landskap som präglats av människan genom tiderna.

Den mäktiga Helge å flyter genom landskapet och fångar upp små vattendrag från åsarna och slätten. Vid Kristianstad buktar den ut i Araslövssjön och Hammarsjön innan den når Hanöbukten. Ån kantas av våtmarker och strandängar. Men Vattenriket är inte bara vått, här finns också lummiga ädellövskogar och torra sandiga odlingsmarker.

Den omväxlande naturen ger många

olika miljöer för djur och växter att leva i. Vattenriket är ovanligt artrikt och en riktig hot spot för hotade arter. Området täcker mindre än två promille av Sveriges yta, men här lever hela 20 procent av landets hotade arter!

Kristianstads kommun har åtagit sig att Vattenriket ska vara ett modellområde för hållbar utveckling - ett biosfärområde. Målet är ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart samhälle. För att nå dit behövs kunskap om landskapet och naturen. En viktig del i arbetet är att ta fram och sprida kunskap. Vi inventerar, ger ut rapporter, samarbetar med forskare, håller konferenser och tar emot 100 000 besökare om året på naturum Vattenriket.

Tillsammans med föreningar, företag och markägare tas hållbara lösningar fram för att både bevara och nyttja landskapets värden. Vi anlägger våtmarker och rör om i

sanden. Många arter och välfungerande ekosystem gör att vi klarar klimatförändringar och andra utmaningar bättre.

Genom att göra det lättare att uppleva naturen får vi fler med på tåget. Biosfärkontoret har ett tjugotal besöksplatser med fågeltorn, stigar och utemuseer. Naturum Vattenriket är kronan på verket med utställning, möteslokal, restaurang och ett stort programutbud. Här berättar vi om biosfärområdet och visar vägen ut i Vattenriket.

Glädjande nog ser vi goda resultat! Vid besöksplats Pulken samsas tranor, skådare och lantbrukare. Malen simmar åter i Helge å och uttern fiskar utanför naturum. I dag ses områdets våtmarker inte längre som vattensjuka utan vattenrika och som en resurs för staden Kristianstad. Ett kvitto på en ny attityd till hur vi kan använda naturens resurser!

Året som gått, 2018

2018 var året då vädret utmärkte sig på flera sätt. Det började med en kall och sen vår. Transsången, som vi vant oss vid, uteblev. Därefter följde en ovanligt varm och torr sommar och en regnfattig höst. Det resulterade i låga vattenstånd i våra vattendrag och akut foderbrist för betesdjur. En föraning om att vi lever i en tid där klimatförändringarna gör sig allt mer påminda. Vårt arbete i Biosfärområde Kristianstads Vattenrike som modellområde för hållbar utveckling är kanske viktigare än någonsin.

Det hände många positiva saker 2018. Vår nya, responsiva hemsida såg dagens ljus. Det går nu lika bra att läsa den på telefonen som på plattan eller datorn.

Under flera år har vi haft fokus på ekosystemtjänster och att förklara värdet av dessa naturens gratistjänster. Nu finns "Vattenrikeblomman", ett nytt pedagogiskt verktyg, som synliggör naturens mirakel för alla åldrar.

Glitter och glamour! Det har rått Melloyra på naturum och Vattenrikets vassaste

sångare har korats. Det var den omåttligt populära sånglärkan som gick segrande ur striden. Naturums fortsatta satsning på ett brett programutbud med både natur- och kulturaktiviteter lockar stor publik och är en viktig dragare till Kristianstad.

I år har vi satsat på dagliga aktiviteter hela sommaren. Besökarna har kunnat välja på allt från akvarellmålning till hävning. Trots den varma sommaren har naturum glädjande nog haft många besökare - över 100 000!

De globala målen och Agenda 2030 är viktiga för vårt arbete. Tillsammans med åtta andra biosfärområden runt Östersjön har vi haft extra fokus på mål 14 om hav och marina resurser i projektet "Biosphere for Baltic". Ett livslångt lärande och åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten har varit huvudtema - två viktiga och angelägna arbetsområden för oss i Vattenriket.

Under året fattade kommunstyrelsen beslut om att avsätta medel för att anlägga 15 mil Vattenrikeled. Biosfärkontoret

håller ihop arbetet, som är ett stort samarbetsprojekt med flera kommunala förvaltningar. Det kommer att sätta Kristianstads kommun på kartan för Skåneleden och vara en viktig del i vårt tema under kommande år: Upplev Vattenriket! Välkommen 2019 och välkommen ut i vårt fina Vattenrike!

Carina Wettemark

Carina Wettemark
Koordinator Biosfärområde Kristianstads Vattenrike
Chef Biosfärenheten, Kommunledningskontoret
Kristianstads kommun

Foto: Torkel Edénborg

Utteryra vid naturum

Under större delen av vintern rörde sig en utterhona med unge kring naturum. Uttrarna visade sig nästan dagligen och verkade inte besvärats av mänsklig publik. Många stannade till för att se dem dyka efter fisk eller leka och busa på isen. Stundtals dök även kungsfiskaren upp, lockad av småfisk som uttrarna jagade upp mot vattenytan.

Fokus på ekosystemtjänster

Naturens gratistjänster har varit ett genomgående tema under 2018.

Årets biosfärbuss tog biosfärambassadörer till lantbrukare med hållbar odling. Vi satte ut bihotell i reservat och på gårdar.

Vi tog fram en rapport om ekosystemtjänster i planeringen av ett nytt bostadsområde och utvecklade det nya pedagogiska verktyget Vattenrikeblomman.

Bihotell placerades ut i Vattenriket för att gynna vildbin och väcka intresse.

Smaka på Vattenriket. Årets biosfärbuss gick till lantbrukare med hållbar matproduktion.

Per Modig berättade om sin ekologiska odling av quinoa, bönor och linser.

Under 2018 har vi arbetat med att få fler att förstå vad ekosystemtjänster är och hur viktiga de är för oss människor.

I Vattenriket finns många lantbrukare. Flera drar nytta av ekosystemtjänster som pollinering från bin och andra insekter. För att insekterna ska trivas är det bra att så in nektarrika blommande örter. Biosfärkontoret har bidragit med kunskap och satt ut bihotell som hjälper pollinatörer med boplatser.

Årets biosfärbuss besökte två lantbrukare som producerar mat på ett hållbart sätt. Hos Per Modig på Fagraslätt fick delagarna se och smaka på ekologiskt odlade bönor, linser och quinoa. Jens Fjelkner på Sjögården berättade om sin uppfödning av köttdjur på ett koldioxidsnålt sätt. Korna gör stor naturvårdsnytta i Vattenriket när de betar och håller markerna öppna. Ett jordbruk som ger både klimatsmart kött och en större artrikedom.

Nya bihotell i Vattenriket

I somras monterades fem nya bihotell på blomsterrika platser i Vattenriket. Två i naturreservaten Horna sandar och Sännarna och tre på olika gårdar i odlingslandskapet. Vildbin är viktiga pollinatörer som bidrar med ekosystemtjänster åt oss människor. Bihotellen ger dem nya boplatser och förmedlar kunskap om pollinatörer i reservaten.

Vattenrikets ekolog Karin Hernborg var rådgivare åt snickare Lennart Pranter som konstruerade bihotellen.

Forskare lyfte ekosystemtjänster i samhällsplanering

Kristianstads kommun deltog i forskning om ekosystemtjänstbaserad samhällsplanering. Forskningen ska identifiera processer och metoder i utvalda kommuner. Biosfärkontoret bidrog med expertkunskap.

Forskningsgruppen Lucsus vid Lunds universitet samarbetar med fyra skånska kommuner för att ta reda på hur kommuner kan arbeta med ekosystemtjänster i samhällsplaneringen.

Varje kommun fick lyfta fram ett exempel. Kristianstads handlade om det nya bostadsområdet Transval sydväst om Åhus- ett område med höga rekreativa värden och naturvärden och en viktig länk för sandmarkernas blommor och insekter på Sännarna och Flintabacken.

Biosfärkontoret bidrog med en rapport om ekosystemtjänster i området. Projektet ökade samarbetet med Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen för att hitta hållbara lösningar som bibehåller ekosystemtjänster och mångfald i samhällsbyggnadsprocessen.

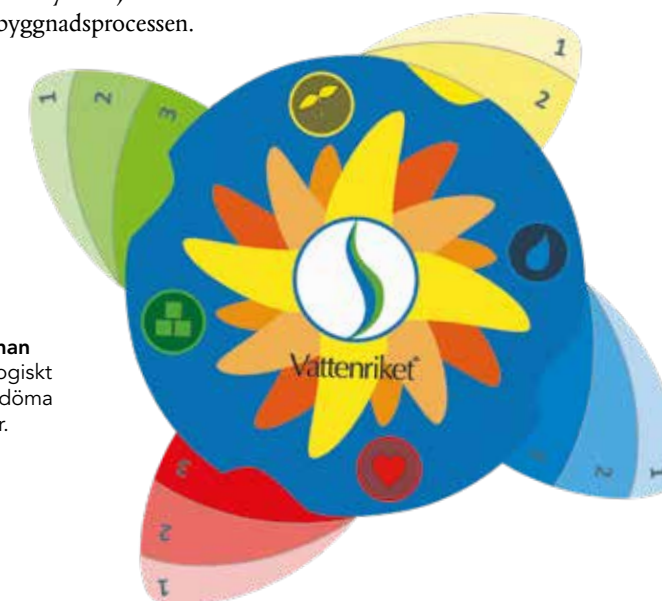
Nya Vattenrikeblomman slog ut

Under året såg tre nya pedagogiska verktyg dagens ljus. "Sagan om det lilla äppelträdet" visar de minsta hur äppelträdet får hjälp av maskar, bin och andra kompisar för att få äpplen på sina grenar.

"Pollinera Mera" är en lek där eleverna får fundera över vad ett äpple skulle kosta om det inte fanns några bin, utan vi människor själva fick pollinera äppelträdens blommor.

"Vattenrikeblomman" används för att analysera de ekosystemtjänster som en plats erbjuder. Kronbladen symboliserar olika kategorier av ekosystemtjänster. Genom att veckla ut kronbladen kan ekosystemtjänsterna poängsättas.

Blomman kan även användas av vuxna för att få upp ögonen på de ekosystemtjänster man kan vilja bevara eller förstärka. Det är naturpedagog Sam Peterson och naturvägledare Erik Kohlström som tagit fram de nya pedagogiska verktygen.

Vattenrikeblomman är ett nytt pedagogiskt verktyg för att bedöma ekosystemtjänster.

Mycket nytt på naturum

En ny utställning om Vattenrikets vattendrag och vattenstånd, information på teckenspråk och en ny entré med information om området och biosfärbetet. Sångtävling, blomsterpill och biosfärläger. Det hände mycket både utanför och inne på naturum Vattenriket.

Vattenrikets vassaste sångare korades
När Melodifestivalen kom till Kristianstad passade naturum på att utlysa en egen sångtävling. I tävlingen Vattenrikets vassaste sångare tävlade åtta fåglar med olika karaktär och sång. Det var den glamorösa tranan i plymer, den punkiga skräntärnan, tävlingens bad-boy göken och några till.

Naturvägledarna presenterade de åtta finalisterna och besökarna fick rösta på sin favorit i en interaktiv modul. Nästan 1500 röster kom in. Vinnare med överlägsen marginal blev sånglärkan.

Något för alla i naturums program
Naturums program under 2018 omfattade

över 500 aktiviteter. Som vanligt var det ett program med ett brett utbud. Nytt för i år var dagliga aktiviteter hela sommaren på naturum. Besökarna kunde uppleva allt från akvarellmålning till hävning.

Programpunkterna lockade många att komma till naturum. Runt 13 000 personer deltog i allt ifrån blomsterpill med formgivare Hanna Wendelbo till med Djurolympiad. Flest besökare kom till Musik i redet på nationaldagen då Christianstads Symfoniker traditionsenligt gav Händels Water Music. Då fylldes redet av över 500 besökare!

Ny utställning om Vattenrikets vatten
Lagom till naturums födelsedag den 27 november blev utställningen "Alla tiders vatten" klar. Den nya interaktiva modulen gör det tydligt hur mycket vattenståndet i Helge å varierar.

Utställningen visar också Vattenrikets vattendrag med filmer och lyfter vattnets många nyttor för oss människor. Den knyter ihop de senaste årens tema ekosystemtjänster med nästa års tema "Upplev Vattenriket". Under året lades teckenspråk till på skärmen med information om Vattenriket på många språk.

Blomstermandala
med Hanna Wendelbo

Musik i redet på national-
dagen lockade 500 besökare

Information om Vattenriket
på teckenspråk

Glitterhatt. Lagom till Melodifestivalen fick naturums vägvisare kungsfiskaren glitterhatt och boa.

Ny informationsplats. Den nya entrén till naturum berättar om biosfärområdet, naturum och de arter som finns i närområdet.

En välkomnande entré kom på plats
Under hösten kom en ny välkomnande entré på plats utanför naturum. Entrén rymmer informationsskyltar, bänkar och lekfulla vattenrikedjur i metall. Skyltarna berättar om biosfärområdet, naturum, besöksplatser och djuren inpå knuten.

Under hösten togs de första spadtagen på en ny rullbar gångbro över Härlövs-

ängaleden som ska göra Linnérundan säkrare. Dessutom började arbetet med spång och gömsle utanför naturum. Vid årets slut breddade den nya spången ut sig genom vass och vide. Till våren får besökarna en ny spännande upplevelse med vyer av naturum och staden, närmare naturumsjön, kungsfiskare och utter.

Biosfärläget njöt av naturens nyttor
Årets tema, naturens nyttor i Vattenriket, satte sin prägel på årets biosfärläger. Barnen fick vara med om att ringmärka fåglar, måla akvarell, bygga fågelholkar, besöka biexperter, möta en strandängsbonde, paddla storkanot och mycket mer! Och det viktigaste: att bara njuta!

Biosfärläger
2018

Biosfärsamarbete kring Agenda 2030 mål 14

Projekt «Biosphere for Baltic» lyfter fram biosfärområdenas roll i arbetet med FN:s hållbarhetsmål Agenda 2030. Fokus ligger på mål 14 – om hav och marina resurser.

2018 startade projekt «Biosphere for Baltic», ett utbyte av erfarenheter och kunskap mellan biosfärområdena runt Östersjön. Det handlar om åtgärder för en bättre

vattenkvalitet och lyfter biosfärområdenas roll kopplat till Agenda 2030. Fokus ligger på mål 14 – ett rikt hav. Projektet varar till februari 2019 och finansieras med hjälp av medel på en miljon kronor från Havs- och Vattenmyndigheten. Under projektiden ska två nätverksträffar och två workshoppar hållas för biosfärområdena runt Östersjön. Träffarna handlar om åtgärder från källa till hav och om marin pedagogik och kunskapsspridning. Den första nätverksträffen hölls i Vattenriket och den andra i Skärgårdshavet utanför finska Åbo.

Provfiske gav delsvaret på hur Hammarsjön mår

Arbetet är igång med att ta reda på hur Hammarsjön mår. Sommarens provfiske tyder på förändringar i fisksamhällets sammansättning.

I somras provfiskade Vattenrikets limnolog Andreas Jezek och biologstudent Marie Andersson 24 lokaler i Hammarsjön. Genom att identifiera arter och mäta och väga dem kunde de ta reda på balansen mellan rovfisk och planktonätande fisk.

Siffrorna jämfördes med provfisken från 1995, 2007 och 2010. Resultatet tyder på att det skett en förändring från ett fåtal stora rovfiskar till många små planktonätande. Jämfört med tidigare år minskade björknan från

44 procent av fångsten 1995 till 14 procent 2018. Löjan fanns inte med i fångsten 1995, men utgjorde en tredjedel 2018.

I september gjordes en studie om Hammarsjöns bottenlevande djur. Prover togs från fem lokaler. Jämfört med en studie från 1974 hade bottenfaunans sammansättning blivit bättre. Resultatet var generellt sett gott, bortsett från utanför Pynten. Där dagvattnet från Stordiket och vatten från reningsverket släpps ut fanns bara ett litet antal arter och vissa speciellt gynnade av näringsrika förhållanden. Mycket tyder på att förändringarna hänger ihop med brunifiering och övergödning.

Hävning. Barn och vuxna fick upptäcka livet under ytan med häv och vattenkikare.

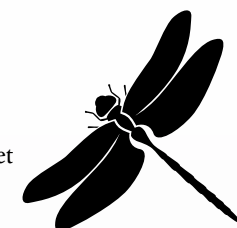

Vippskyltar. Nya vippskyltar berättar om natur och kultur längs Vramsån.

Segelskärmar. Segelskärmar vid brofästet har rustats upp med ny information.

Biologisk mångfald firades vid Vramsån

Den 22 maj har FN utnämnt till den «Internationella dagen för biologisk mångfald». En utmärkt dag att fira in den nya utställningen om Vramsåns natur och kulturhistoria. Ett femtiotal personer njöt i solskenet.

Biologiska mångfaldens dag firades med aktiviteter och nyinviert av besöksplats Vramsån i Gärdsköpinge. Det är en attraktiv plats där människor gärna vistas och njuter.

Vramsån har ett klart, friskt vatten där musslor och jättemöja lever. Den är rik på

fiskar och småkryp.

Här finns ett av Vattenrikets uteklassrum med hävar med mera och naturpedagog Sam Peterson är ofta här i samarbete med skolklasser.

Nya segelskärmar och vippskyltar berättar om den gamla badplatsen, möllan och alla växter och djur som lever i den kalla, friska ån.

Ett femtiotal personer var med och njöt av invigningen. Efter invigningsceremonin där Köpingsbo Sven Olsson berättade om livet vid ån genom tiderna och ekolog Karin Hernborg lyfte fram åns rariteter och

åtgärder Vattenriket gör för att gynna dem, följde tipspromenad, dragspelsmusik och fika.

Längs stigen mot fallet berättade Vattenrikets naturvägledare Erik Kohlström om småkryp längs Vramsåns stränder. Limnolog Andreas Jezek visade pärlor från ån och berättade om åns alla musslor. Framme vid fallet hävade naturpedagog Sam Peterson med elever från Gärdsköpinge skola.

Det var en härlig dag där Vattenrikets artikedom och naturens nyttor firades på olika sätt.

Vattenriket fick en ny hemsida

Vattenrikets hemsida har funnits sedan 1996. I år har den fått en ny design. Den nya hemsidan fungerar lika bra på mobilen som på datorn och paddan. Och det är lättare att hitta rätt.

Ebba Trolle, naturinformatör på biosfärkontoret, har stöpt om Vattenrikets hemsida i ny teknik och nytt innehåll. Den viktigaste förbättringen är att den nya hemsidan är responsiv. Det vill säga att den fungerar lika bra på alla sorters skärmar.

En vägledande tanke i arbetet med den nya

hemsidan var att tillgodose behoven för hemsidans två stora målgrupper; de som vill besöka Vattenriket och naturum och de som vill veta mer om biosfärverksamheten och vårt arbetssätt som biosfärområde.

Naturum Vattenriket fick en tydligare ingång liksom Upplev Vattenriket för den som vill besöka området. En kavalkad goda exempel lyftes fram för att göra biosfärbetet tydligare. Dessutom fick Vattenrikets många karaktärsarter en egen avdelning.

Den nya hemsidan lanserades lagom till besökssäsongen, när många söker information för att ge sig ut och uppleva Vattenriket.

Året som gått

©Copernicus Sentinel-2 data 2017 (181014)

Vattenrikets våtmarker analyserade från rymden

Vattenriket deltog i ett unikt forskningsprojekt. Satellitbilder i projektet SWOS ska ge bättre miljöövervakning av världens våtmarker. SWOS står för Satellite-based Wetland Observations Service och är ett samarbetsprojekt mellan forskningsinstitut, universitet och företag i 23 länder. Totalt omfattar det 50 våtmarksområden. Med SWOS vill man studera möjligheterna att följa vattenståndsförändringar och förändringar i vattenkvalitén. Preliminära resultat visar att man med satellitinformation snabbt kan se ytvattnets utbredning vid ett visst vattenstånd. De nya satellitbilderna kan hjälpa till att bedöma effekterna av olika åtgärder i avrinningsområdet. En förhoppning är att de ska kunna ge ny information om vilka faktorer som påverkar hur brunt vattnet är. Satellitbilderna kan bli mycket användbara för fjärranalys av våtmarker eftersom de visar förändringar i markanvändning och vegetation, ytvattendynamik och vattenkvalitet.

Lägsta punkten fick en ny utställning

Under året fick besöksplats Lägsta punkten en ny utställning. Lagom till att Melodi-festivalens andra chansen virvlade in i Kristianstad var den nya lekfulla utställningen med en photopoint på plats. Extrema geografiska platser lockar många besökare. När de bestigit Sveriges högsta punkt, Kebnekaise, ligger det nära till hands att ta sig till den andra extremen – Sveriges lägsta punkt, 2,32 meter under havsytan och en av Vattenrikets besöksplatser. När kong Christian IV:s anlade Kristianstad 1614 var området en del av Hammar-sjön. På 1860-talet började man torrlägga Nosabyviken för att få mer mark att odla på till en växande befolkning. Den engelske ingenjören Milner byggde en vall, vattnet pumpades bort och sjöbotten blev åker. I schakten efter massorna till vallen bildades alsumpskogen på Ekenabben.

Landshövdingen njöt av Vattenriket

Mitt under trantiden besökte landshövding Anneli Hulthén Vattenriket. Hon blev imponerad och sa att arbetet i Biosfärområde Kristianstads Vattenrike ger en fin vägledning för andra kommuner vad gäller grön infrastruktur utifrån en helhetssyn på landskapet. Besöket började på naturum Vattenriket. Här informerade biosfärkoordinatör Carina Wettemark och naturumföreståndare Karin Magntorn om biosfärverksamheten och naturum. Ett fokus var den avsiktsförklaring som Kristianstads kommun tecknat med Länsstyrelsen i Skåne vad gäller Biosfärområde Kristianstads Vattenrike. Dessutom hann delegationen med en tur till tranorna vid Pulken – ett gott exempel på biosfäriskt arbete, som är bra för både natur och människa. Naturvårdssamordnare Hans Cronert berättade om hur tranorna matas vid Pulken för att förebygga skador på lantbrukarnas nysådda åkrar. Samtidigt ger det möjlighet för tusentals besökare att se tranorna äta och dansa intill fågeltornet.

Foto: Patrik Olofsson/N

Sand Life avslutades med en handbok

En ny handbok om hur sandmarker ska skötas sätter punkt för Sand Life – ett EU-projekt på 70 miljoner för att gynna unika sandmarker i södra Sverige. Vattenrikets ekolog Karin Hernborg var en av författarna. Syftet med handboken var att beskriva sandmarkernas historia, unika natur och artrikedom och hur de kan restaureras och skötas för att gynna artrikedomen. Idén till Sand Life kläcktes på en sandmarkskonferens i Vattenriket 2008. Länsstyrelserna i Skåne, Halland och Kalmar län fick EU-medel för att göra insatser i landskapet och informera om sandmarkernas höga naturvärden. Det blev tolv utemuseer och en handbok. Två utemuseer finns i Kristianstads kommun, vid Östra Sand och Friseboda. Sand Life möjliggjorde dessutom åtgärder i landskapet i stor skala. Det handlade om att gräva, elda, röja och avverka skog.

Seniorer fick en egen dag vid naturum Vattenriket

Besökarna på "Seniordagen" vid naturum fick prova att tova ull, njuta av skogsbad och smaka maskrossirap. Seniordagen var ett samarbete mellan Omsorgsförvaltningen och naturum Vattenriket.

Brita Nilsson, projektadministratör på naturum, visade och berättade hur naturens nyttor, ekosystemtjänster, kan användas i vardagen.

För naturum var dagen ett sätt att uppfylla två av målen i Handlingsprogrammet 2016-2020 - "Må bra i Vattenriket" och "Vattenriket för alla". De innebär att vi ska vidareutveckla Vattenriket som en källa till lugn och avkoppling för att nå en bättre folkhälsa och livskvalitet med ett särskilt fokus på äldre. För Mötesplatserna var Seniordagen ett led i arbetet att visa på åldrandets möjligheter med fokus på hälsa, träning och mat.

Carina Wettemark talade om Vattenriket i Almedalen

Hanöbukten mår dåligt och orsakerna är komplexa. Biosfärkoordinatör Carina Wettemark talade på Havsmiljöinstitutets seminarium om nya angreppssätt för att lösa Hanöbuktens miljöproblem. Brunifiering, magra torskar och sjuka skrubbor är tecken på att ekosystemen i Hanöbukten är i obalans. De störda ekosystemen påverkas av processer på land och präglar stora delar av Östersjön. För att lösa problemen krävs nya angreppssätt. Havsmiljöinstitutets seminarium lyfte fram Vattenrikets arbete som ett gott exempel på hur man kan arbeta för en renare Östersjö. Carina berättade om biosfärarbetet utifrån dialog och samverkan. Vattenriket är en neutral arena som samverkar med organisationer lokalt och globalt. Vi uppmärksammar problem, tar fram ny kunskap, söker pengar, sätter in åtgärder, utvärderar, sprider idéer vidare och skapar engagemang kring Hanöbukten.

Foto: Patrik Olofsson/N

Arbetet med det vattenburna friluftslivet tog fart

2010 tog Biosfärkontoret fram en plan för att förbättra möjligheten att uppleva Vattenriket från vattnet. Sedan dess har flera åtgärder i projektet "På vatten i Vattenriket" genomförts. En tillgänglighetsanpassad båtbygga i Tivoliparken är ett exempel, liksom kartan "Paddla i Vattenriket".

Nu ska möjligheterna att ta sig fram och njuta av Helge å och sjöarna bli ännu bättre. Som en förberedelse för Vattenrikets tema de närmaste åren "Upplev Vattenriket" fick arbetet ny skjuts. En tur ut på Helge å och Hammarsjön med båten Silurus tillsammans med representanter från C4 Teknik, Kultur och fritidsförvaltningen och Kommunledningskontoret resulterade i flera nya projekt. Sjömärkningen ska dras om i Hammarsjön, möjligheterna att utveckla Kavröbro utredas och nya angränsningsplatser för kanotister ses över.

Naturum lyftes fram på världskonferens

Naturum Vattenrikets föreståndare Karin Magntorn talade på Unescokonferens för besökscentra i världsarvsstaden Palermo på Sicilien. Unesco hade valt ut 21 besökscenter från Europas världsarv, biosfärområden och geoparker. Dessa fick dela med sig av sina bästa idéer och erfarenheter.

Naturumföreståndare Karin Magntorn berättade bland annat om naturums placering mitt i staden och samtidigt mitt i Vattenriket. Dessutom var det stort intresse kring hur Vattenriket blivit en profil för hela staden.

Konferensdagarna var fulla av föredrag från de utvalda besökscentra, gruppdiskussioner och besök till världsarvet i Palermo. Så småningom ska konferensen mynna ut i en skrift med goda exempel och lärdomar, som blivande besökscentra kan ha nytta av.

Vattenriket arena för konstprojekt om klimatet

I projektet "Man and Biosphere – prekära situationer" samarbetade konstnärer och forskare i dialog med Biosfärkontoret. En bärande tanke var att ge den globala klimatfrågan ett lokalt fokus. Konstnär Caroline Mårtensson var projektledare.

Carina Wettemark, koordinator för Biosfärområde Kristianstads Vattenrike, såg projektet som ett spännande möte mellan naturvetenskap och konst med biosfärområdet som arena. Projektet omfattade konserter, filmvisningar och vandringar vid havet och i staden. Konstverken "Levande fossil" blir kvar permanent i landskapet. I dialog med Biosfärkontoret valde konstnären ut fyra arter som är känsliga för ett förändrat klimat. Dessa arter blästrades in i stenar som placerades ut i Kristianstad. En står vid naturum Vattenriket.

Byggstart för spång, gömsle och bro vid naturum

Under hösten växte spång och gömsle fram i vassen söder om naturum. En ny entré kom på plats och bygget av en bro över Härlövsängaleden drog igång. Planerna på spång och gömsle fanns med sedan naturum byggdes. Under hösten kom drömmarna ett steg närmare att förverkligas. Bit för bit växte spången ut i vass och vide.

Naturumföreståndare Karin Magntorn och naturvårdssamordnare Hans Cronert hade skissat på hur gömslet skulle se ut och trampat sig fram till var spången skulle dras. Den kommer att ge besökarna en spännande vandring med nya vyer av naturum och staden, nära naturumsjön, kungsfiskare och utter. I november lades sista handen vid en ny välkomnande entré med information om biosfärområdet, naturum och närnaturen. Då började också arbetet med en ny bro över Härlövsängaleden efter ett medborgarförslag.

Publikationer i skriftserien Vattenriket i fokus

2018:01 Biosfärområde Kristianstad Vattenrike. Verksamheten 2017, Biosfärkontoret.

2018:02 Vattenriketleden – en förstudie, Håkan Östberg, Biosfärkontoret.

2018:03 Provfiske efter mal i Helge å 2017, Andreas Jezek, Biosfärkontoret.

2018:04 Sammanställning av provtagning av vattenkemi i Bivarödsån och biflöden 2014 -2016, Jenny Hedin, Naturvårdsingenjörerna AB.

2018:05 Hammarsjön - bottenfauna 2018, Marika Stenberg och Kajsa Åbjörnsson, Ekoll AB.

Biosfärområde Kristianstads Vattenrike
- bra för natur och människa

Läs mer och se kontaktuppgifter på hemsidan
vattenriket.kristianstad.se